LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO
Į S A K Y M A S

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO 2000 M. BIRŽELIO 30 D. ĮSAKYMO NR. 215 „DĖL PRIVALOMŲJŲ RINKAI TIEKIAMŲ SĖKLINIŲ BULVIŲ REIKALAVIMŲ APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2010 m. liepos 20 d. Nr. 3D-678
Vilnius

Atsižvelgdamas į Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. gegužės 24 d. įsakymu Nr. 3D-490 (Žin., 2010, Nr. 60-3012), 9.43 punktą,

p a k e i č i u Privalomųjų rinkai tiekiamų sėklinių bulvių reikalavimų aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2000 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 215 „Dėl Privalomųjų rinkai tiekiamų sėklinių bulvių reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. 56-1673; 2009, Nr. 76-3139), ir išdėstau jį nauja redakcija (pridedama).

APLINKOS MINISTRAS,
PAVADUOJANTIS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRĄ GEDIMINAS KAZLAUSKAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2000 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 215
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2010 m. liepos 20 d. įsakymo Nr. 3D-678
redakcija)

PRIVALOMŲJŲ RINKAI TIEKIAMŲ SĖKLINIŲ BULVIŲ REIKALAVIMŲ APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Privalomųjų rinkai tiekiamų sėklinių bulvių reikalavimų aprašas (toliau – aprašas) parengtas atsižvelgiant į Europos ir Vidužemio jūros regiono augalų apsaugos organizacijos (EAAO) sėklinių bulvių sertifikavimo tvarką (EAAO (1999) EAAO standartas PM 4/28 (1) Sertifikavimo tvarka. Sėklinės bulvės. EAAO Biuletenis 29, 253–267), 2000 m. gegužės 8 d. Tarybos direktyvą 2000/29/EB dėl apsaugos priemonių nuo augalams ir augaliniams produktams kenksmingų organizmų įvežimo į Bendriją ir išplitimo joje (OL *2004 m. specialusis leidimas,* 3 skyrius, 29 tomas, p. 258) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2010 m. sausio 8 d. Komisijos direktyva 2010/1/ES (OL 2010 L 7, p. 17), 2002 m. birželio 13 d. Tarybos direktyvą 2002/56/EB dėl prekybos sėklinėmis bulvėmis (OL *2004 m. specialusis leidimas,* 3 skyrius, 36 tomas, p. 340) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. gruodžio 15 d. Komisijos sprendimu 2008/973/EB (OL 2008 L 345, p. 90), 2002 m. birželio 13 d. Tarybos direktyvą 2002/53/EB dėl bendrojo žemės ūkio augalų veislių katalogo (OL *2004 m. specialusis leidimas,* 3 skyrius, 36 tomas, p. 281) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) 1829/2003 (OL *2004 m. specialusis leidimas,* 13 skyrius, 32 tomas, p. 432), Jungtinių Tautų Europos ekonominės komisijos standartą S-1 dėl prekybos sėklinėmis bulvėmis ir jų kokybės kontrolės (UNECE (2006) UNECE standartas S-1. Sėklinės bulvės), 2008 m. birželio 20 d. Komisijos direktyvą 2008/62/EB, numatančią tam tikras leidžiančias nukrypti nuostatas, taikomas žemės ūkio vietinių populiacijų ir veislių, kurios natūraliai prisitaikiusios prie vietos ir regiono sąlygų ir kurioms gresia genetinė erozija, patvirtinimui ir prekybai tų vietinių populiacijų bei veislių sėkla ir sėklinėmis bulvėmis (OL 2008 L 162, p. 13).

2. Aprašo tikslas – užtikrinti kokybiškų, sveikų sėklinių bulvių dauginimą, siekiant jas tiekti rinkai, taip pat vietinių sėklinių bulvių veislių ar išsaugotinų *in situ* ir tausiai naudojamų sėklinių bulvių genetinių išteklių veislių auginimą ir tiekimą rinkai.

3. Aprašas privalomas fiziniams ir juridiniams asmenims (toliau – asmenys), užsiimantiems sėklinių bulvių dauginimu ir tiekimu rinkai ir vietinių sėklinių bulvių veislių ar išsaugotinų *in situ* ir tausiai naudojamų sėklinių bulvių genetinių išteklių veislių auginimu ir tiekimu rinkai.

4. Aprašas netaikomas sėklinėms bulvėms, kurios skirtos eksportuoti į ne Europos Sąjungos valstybes.

5. Be komercinio tikslo sėklinių bulvių tiekimas, apimantis toliau išvardytus veiksmus, nelaikomas tiekimu rinkai:

5.1. sėklinių bulvių tiekimas oficialiems bandymams ir tikrinimo įstaigoms;

5.2. sėklinių bulvių tiekimas dauginti, perdirbti ar pakuoti paslaugų teikėjams, jei paslaugų teikėjas netampa taip tiekiamų sėklinių bulvių ar derliaus savininku.

6. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija (toliau – Žemės ūkio ministerija), remdamasi Europos Komisijos sprendimu, nustato šio aprašo 5 punkte minėtų sėklinių bulvių tiekimo sąlygas. Sėklinių bulvių tiekėjas pateikia Valstybinei augalininkystės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – tarnyba) su paslaugų teikėju sudarytos sutarties kopiją, įskaitant standartus ir reikalavimus, kuriuos atitinka tiekiamos sėklinės bulvės.

7. Šiame apraše vartojamos sąvokos:

Atrinktasis augalas – tipingas kurios nors bulvių veislės augalas, vizualiai atrinktas iš augalų augyno ir skirtas sėklinėms bulvėms išauginti.

Augalų auginimas *in vitro* (toliau – *in vitro*) – augalų auginimas uždaruose induose (kolbose, mėgintuvėliuose ir kt.) mitybinėse terpėse steriliomis sąlygomis.

Meristeminių audinių kultūra – panašios sandaros atliekančios vienodą fiziologinę funkciją ląstelės, auginamos iš meristeminio nediferencijuoto audinio.

Oficialiosios priemonės – priemonės, kurias taiko sėklinėms bulvėms tarnyba arba bet kuris asmuo, tiekėjo prašymu aprobuodami sėklinių bulvių pasėlius, atlikdami sėklinių bulvių kokybės tyrimus ir kitus su sėklinių bulvių sertifikavimu susijusius veiksmus. Oficialiosios priemonės juridiniams ir fiziniams asmenims turi neteikti asmeninės naudos.

Saugotina sėklinių bulvių veislė (toliau – saugotina veislė) – vietinė arba išsaugotina *in situ* ir tausiai naudojama sėklinių bulvių veislė, kuriai gresia genetinė erozija ir kurios genetinius išteklius būtina išsaugoti.

Sėklinės bulvės – nustatytus kokybės ir fitosanitarijos reikalavimus atitinkantys bulvių gumbai, skirti sėklai dauginti pagal šiame apraše išvardytus dauginimo etapus.

Sėklinių bulvių populiacijų genetinė erozija – sėklinių bulvių veislių genetinės įvairovės mažėjimas arba genetinio pagrindo menkėjimas populiacijoje dėl žmonių veiklos ar aplinkos pokyčių.

Sėklinių bulvių genetinės įvairovės išsaugojimas *in situ* (toliau – išsaugojimas *in situ*) – sėklinių bulvių genetinės įvairovės išsaugojimas natūralioje gamtinėje aplinkoje ir žemės ūkio aplinkoje, kurioje susidarė jų genetiniai požymiai.

Sėklinių bulvių kilmės rajonas (toliau – kilmės rajonas) **–** rajonas, kuriame vietinė arba išsaugotina *in situ* ir tausiai naudojama sėklinių bulvių veislė buvo ilgai auginama ir prie kurio ji yra natūraliai prisitaikiusi.

Sėklinių bulvių pasėlio aprobavimas (toliau – aprobavimas) – sėklinių bulvių pasėlio veislinių savybių patikrinimas lauke, siekiant nustatyti pasėlio tinkamumą tam tikros veislės ir kategorijos (klasės) sėklinėms bulvėms išauginti.

Sėklinių bulvių siunta – vienos veislės ir kategorijos (klasės) sėklinių bulvių, užaugintų viename lauke ir nurodytų viename dokumente (dauginamosios medžiagos sertifikate), kiekis.

Vietinė sėklinių bulvių veislė (toliau – vietinė veislė) – ilgai tam tikroje vietoje auginama sėklinių bulvių veislė, išvesta liaudies selekcininkų ar susidariusi gamtinės (natūraliosios) atrankos būdu.

Kitos šiame apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos sėklininkystės įstatyme (Žin., 2001, Nr. 102-3623; 2010, Nr. 13-619) ir Lietuvos Respublikos augalų veislių apsaugos įstatyme (Žin., 2001, Nr. 104-3701).

II. SĖKLINIŲ BULVIŲ DAUGINIMO ETAPAI

8. Sėklinių bulvių dauginimo etapai (šio aprašo 1 priedas):

8.1. atrinktojo augalo pasirinkimas;

8.2. meristeminės audinių kultūros (MAK) ir devirusuotų mikroaugalų (m_0) gavimas;

8.3. bulvių mikroaugalų (m_0) dauginimas *in vitro*;

8.4. bulvių minigumbų (m_1) dauginimas šiltnamyje;

8.5. bulvių gumbų (m_2) dauginimas šiltnamyje ar lauko sąlygomis;

8.6. elitinių pirmos klasės (E1), antros klasės (E2), trečios klasės (E3) sėklinių bulvių dauginimas lauko sąlygomis;

8.7. sertifikuotų pirmos klasės (A) ir antros klasės (B) sėklinių bulvių išauginimas.

9. Sėklinių bulvių meristeminis dauginimas vykdomas daugintojui pateikus kontroliuojančioms institucijoms dauginimo metodikas ir kitą informaciją, susijusią su dauginamosios medžiagos kiekiais kiekviename dauginimo etape.

III. SĖKLINIŲ BULVIŲ KATEGORIJOS

10. Sėklinės bulvės pagal kategorijas skirstomos į:

10.1. superelitines, kurioms priklauso:

10.1.1. m_0 klasės sėklinių bulvių mikroaugalai, regeneravę meristeminėje audinių kultūroje, neužsikrėtę virusine infekcija, bakterinėmis ir grybinėmis ligomis;

10.1.2. m_1 klasės sėklinių bulvių minigumbai, išauginti specialiame auginimo substrate šiltnamyje iš bulvių mikroaugalų (m_0), atitinkantys šio aprašo 2–4 prieduose nurodytas sąlygas bulvių minigumbams (m_1). Bulvių minigumbai (m_1) daugiausia naudojami bulvių gumbams (m_2) išauginti;

10.1.3. m_2 klasės sėklinių bulvių gumbai, išauginti iš bulvių minigumbų (m_1), atitinkantys šio aprašo 2–4 prieduose nurodytas sąlygas bulvių gumbams (m_2). Bulvių gumbai (m_2) naudojami elitinėms pirmos klasės sėklinėms bulvėms (E1) išauginti, o neatitikus reikalavimų gali būti suteikiama žemesnė kategorija ir (ar) klasė;

10.2. elitines, kurioms priklauso:

10.2.1. pirmos klasės sėklinių bulvių gumbai (E1), išauginti iš superelitinių bulvių gumbų (m_2), atitinkantys šio aprašo 2–4 prieduose nurodytas sąlygas pirmos klasės sėklinėms bulvėms (E1). Pirmos klasės sėklinės bulvės (E1) naudojamos antros klasės sėklinėms bulvėms (E2) išauginti, o neatitikus reikalavimų gali būti suteikiama žemesnė kategorija ir (ar) klasė;

10.2.2. antros klasės sėklinių bulvių gumbai (E2), išauginti iš pirmos klasės sėklinių bulvių (E1), atitinkantys šio aprašo 2–4 prieduose nurodytas sąlygas antros klasės sėklinėms bulvėms (E2). Antros klasės sėklinės bulvės (E2) naudojamos trečios klasės sėklinėms bulvėms (E3) išauginti, o neatitikus reikalavimų gali būti suteikiama žemesnė kategorija ir (ar) klasė;

10.2.3. trečios klasės sėklinių bulvių gumbai (E3), išauginti iš antros klasės sėklinių bulvių (E2), atitinkantys šio aprašo 2–4 prieduose nurodytas sąlygas trečios klasės sėklinėms bulvėms (E3). Trečios klasės sėklinės bulvės (E3) naudojamos sertifikuotoms pirmos klasės sėklinėms bulvėms (A) išauginti, o neatitikus reikalavimų gali būti suteikiama žemesnė kategorija ir (ar) klasė;

10.3. sertifikuotas, kurioms priklauso:

10.3.1. pirmos klasės sėklinių bulvių gumbai (A), išauginti iš elitinių trečios klasės sėklinių bulvių (E3) arba iš aukštesnių kategorijų sėklinių bulvių, atitinkantys šio aprašo 2–4 prieduose nurodytas sąlygas pirmos klasės sėklinėms bulvėms (A). Pirmos klasės sėklinės bulvės (A) naudojamos antros klasės sėklinėms bulvėms (B) išauginti, o neatitikus reikalavimų gali būti suteikiama žemesnė klasė;

10.3.2. antros klasės sėklinių bulvių gumbai (B), išauginti iš pirmos klasės sėklinių bulvių (A) arba iš aukštesnių kategorijų sėklinių bulvių, atitinkantys šio aprašo 2–4 prieduose nurodytas sąlygas antros klasės sėklinėms bulvėms (B). Antros klasės sėklinės bulvės (B) naudojamos nesėklinėms bulvėms auginti;

10.4. saugotinos veislės sertifikuotos sėklinės bulvės, kurioms priklauso:

10.4.1. sėklinių bulvių gumbai, išauginti iš sėklinių bulvių pagal veislės palaikymo metodiką, atitinkantys šio aprašo nuostatas, keliamas sertifikuotai sėklai, išskyrus minimalaus veislės grynumo reikalavimus, o tarnyba patvirtino šią atitiktį;

10.4.2. turi pakankamą veislės grynumą;

10.4.3. sėklinės bulvės, išaugintos kilmės rajone, išskyrus atvejus, nurodytus šio aprašo 18 punkte. Augalų genų bankas turi teikti informaciją apie patvirtintus kilmės rajonus tarnybai.

11. Pasėlio kategorija (klasė) įvardijama pagal būsimo derliaus sėklos kategoriją (klasę).

12. Sėklinėms bulvėms, Europos Komisijos sprendimu, gali būti nustatytos:

12.1. Europos Bendrijos klasės;

12.2. šioms klasėms taikomi reikalavimai;

12.3. šioms klasėms taikomos nuorodos;

12.4. šių Europos Bendrijos klasių taikymo apimtys.

IV. SĖKLINIŲ BULVIŲ SERTIFIKAVIMAS

13. Sėklinių bulvių sertifikavimo etapai:

13.1. dauginamosios medžiagos tiekėjas kreipiasi į tarnybą, prašydamas ištirti laukus sėklinėms bulvėms dauginti dėl cistas sudarančių nematodų;

13.2. dauginamosios medžiagos tiekėjas kreipiasi į tarnybą dėl sėklinių bulvių pasėlių aprobavimo. Aprobuotojas patikrina, ar dauginamosios medžiagos tiekėjas yra registruotas Lietuvos Respublikos fitosanitariniame registre ir atestuotas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro nustatyta tvarka, ar sėklinių bulvių veislės įrašytos į Nacionalinį augalų veislių sąrašą (toliau – Augalų veislių sąrašas), kurį sudaro ir tvarko tarnyba, arba į Žemės ūkio augalų rūšių veislių bendrąjį katalogą (toliau – Bendrasis katalogas). Sėklinių bulvių pasėlis įvertinamas pagal šio aprašo 2 priede nurodytus reikalavimus;

13.3. dauginamosios medžiagos tiekėjas kreipiasi į tarnybą dėl sėklinių bulvių mėginių paėmimo laboratorinei ekspertizei atlikti. Sėklinių bulvių derlius Fitosanitarinių ir kokybės tyrimų skyriuje ištiriamas dėl karantininių kenksmingųjų organizmų: bulvių žiedinio puvinio (*Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus*), bulvių rudojo puvinio (*Ralstonia solanacearum*), bulvių gumbų verpstiškumo viroido (*Potato spindle tuber viroid* (PSTVd), bulvių vėžio (*Synchytrium endobioticum*), stiebinio bulvinio nematodo (*Ditylenchus destructor*), kolumbinio galinio nematodo (*Meloidogyne chitwoodi*), klastingojo galinio nematodo (*M. fallax*), dėl šio aprašo 5 priede nurodytų bulvių kokybei kenkiančių virusų. Atlikus fitosanitarinį tikrinimą, neturi būti aptikta kenksmingųjų organizmų. Užsikrėtimas virusais neturi viršyti šio aprašo 4 priede nustatytų reikalavimų;

13.4. dauginamosios medžiagos tiekėjo saugykloje sėklinės bulvės laikomos atskirai pagal veisles, kategorijas, klases ir auginimo lauką. Sėklinės bulvės laikomos aruoduose, konteineriuose, ant kurių priklijuotose etiketėse nurodoma bulvių veislė, kategorija, klasė, lauko, iš kurio bulvės nukastos, numeris. Saugykloje turi būti sėklinių bulvių sandėliavimo planas. Dauginamosios medžiagos tiekėjas sėklines bulves rūšiuoja, fasuoja į fasuotes, kurios ženklinamos oficialiosiomis etiketėmis-augalo pasais;

13.5. dauginamosios medžiagos tiekėjas visų kategorijų fasuotes ar konteinerius oficialiai prižiūrint uždaro taip, kad jų negalima būtų atidaryti nepažeidžiant uždarymo sistemos arba ant oficialiosios etiketės-augalo paso, numatytos šio aprašo 13.7 punkte, matytųsi sugadinimo ženklai. Uždarymo sistemą sudaro pirmiau minėta etiketė-augalo pasas arba pritvirtinta oficialioji plomba. Uždarymo sistemos priemonės netaikomos, jeigu naudojama vienkartinio sandarinimo sistema. Europos Komisijos sprendimu gali būti nustatoma, ar konkreti sandarinimo sistema atitinka šio punkto nuostatas;

13.6. fasuotės ir konteineriai, kurie buvo oficialiai uždaryti, vieną ar daugiau kartų iš naujo uždaromi tik oficialiai prižiūrint. Jei fasuotės uždaromos iš naujo, etiketėje-augalo pase nurodomas uždarymo faktas, naujausia uždarymo data ir tarnybos pavadinimas;

13.7. sėklinių bulvių fasuotės ir konteineriai:

13.7.1. išorinėje pusėje ženklinami oficialiąja etikete-augalo pasu, išspausdinta tarnybos arba jos įgalioto asmens, kuri anksčiau nebuvo naudota ir kuri atitinka 6 ir 7 prieduose nurodytus reikalavimus. Joje turi būti pateikta informacija lietuvių ir anglų kalbomis. Jeigu naudojama pakabinamoji etiketė, visais atvejais ji pritvirtinama sutvirtinant oficialiąja plomba. Jei leidžiama naudoti oficialiąsias lipnias etiketes, fasuotės turi būti oficialiai plombuotos. Tarnyba, Europos Komisijos sprendimu, oficialiai prižiūrint gali leisti neištrinamais spaudmenimis užrašyti informaciją ant fasuotės pagal etiketės pavyzdį;

13.7.2. turi turėti tokios pat spalvos kaip etiketė oficialųjį dokumentą, kuriame būtų nurodyta bent jau tokia pat informacija, kokia turi būti pateikta etiketėje pagal šio aprašo 6

priedo 1.2.3, 1.2.4 ir 1.2.6 punktus. Šis dokumentas sudaromas taip, kad jo nebūtų galima supainioti su šio aprašo 13.7.1 punkte minima oficialiąja etikete. Šio dokumento nereikia, jei informacija neištrinamais spaudmenimis užrašoma ant fasuotės arba jei naudojama lipni arba neplyštančios medžiagos etiketė;

13.8. sėklinių bulvių fasuotes etiketėmis-augalo pasais gali ženklinti tarnybos specialistai ar patys augintojai, kontroliuojant tarnybai. Pakartotinai sėklinių bulvių fasuotes ženklinti etiketėmis-augalo pasais gali tik tarnybos specialistai, etiketėje nurodydami pakartotinio ženklinimo faktą, datą ir tarnybos pavadinimą;

13.9. dauginamosios medžiagos tiekėjas kreipiasi į tarnybą dėl gumbų kokybės tyrimų pagal šio aprašo 3 priedo reikalavimus ir sertifikato išdavimo. Bandinių ėmėjas ima sėklinių bulvių bandinį iš paženklintos oficialiąja etikete-augalo pasu sėklinių bulvių siuntos fasuotės ar konteinerio pagal tarnybos patvirtintą sėklinių bulvių bandinių ėmimo metodiką. Bandinį galima imti iš neženklintos sėklinių bulvių siuntos tik tuo atveju, jei siunta bus ženklinama oficialiąja etikete-augalo pasu oficialiai prižiūrint tarnybos bandinių ėmėjui. Sėklinių bulvių kokybės tyrimai atliekami pagal tarnybos patvirtintą sėklinių bulvių gumbų kokybės nustatymo metodiką;

13.10. superelitinių, elitinių ir sertifikuotų sėklinių bulvių ir saugotinų veislių sėklinių bulvių pasėliams ir saugotinų veislių siuntoms atitikus šio aprašo reikalavimus, tarnyba išduoda sėklinių bulvių sertifikatą.

14. Žemės ūkio ministerija, Europos Komisijos sprendimu, gali nustatyti, kad tam tikrais šiame apraše nenumatytais atvejais elitinių sėklinių bulvių ar sertifikuotų sėklinių bulvių fasuotės ar konteineriai būtų paženklinti tiekėjo etikete (tai gali būti nuo oficialiosios etiketės-augalo paso atskirta etiketė arba tiekėjo informacija, išspausdinta ant pačios pakuotės ar konteinerio). Duomenys, kurie turi būti nurodyti tokioje etiketėje, nustatomi Europos Komisijos sprendimu.

15. Genetiškai modifikuotos veislės sėklinių bulvių etiketėse-augalo pasuose arba oficialiuose ar neoficialiuose dokumentuose, kurie tvirtinami ar pridedami prie sėklinių bulvių siuntos, pagal šio aprašo nuostatas turi būti aiškiai nurodyta, kad veislė yra genetiškai modifikuota.

16. Apie bet kokį elitinių ar sertifikuotų sėklinių bulvių cheminį apdorojimą turi būti nurodyta oficialiojoje etiketėje-augalo pase arba tiekėjo etiketėje ir ant fasuotės, jos viduje arba ant konteinerio.

17. Saugotinų veislių sėklinės bulvės sertifikuojamos, jeigu:

17.1. veislės įrašytos į Augalų veislių sąrašą ar Bendrąjį katalogą;

17.2. sėklinės bulvės išaugintos iš sėklinių bulvių pagal veislės palaikymo metodiką;

17.3. asmenys, dauginantys ir tiekiantys rinkai sėklą, atestuoti žemės ūkio ministro nustatyta tvarka (toliau – tiekėjas);

17.4. dauginamosios medžiagos tiekėjas prieš kiekvieno auginimo sezono pradžią raštu pateikė informaciją tarnybai apie plotą, naudojamą išauginti saugotinos veislės sėklines bulves, jo dydį ir jo vietą;

17.5. sėklinis saugotinos veislės sėklinių bulvių pasėlis ir sėklinių bulvių siuntos kokybė atitinka šiame apraše išdėstytas nuostatas;

17.6. sėklinės bulvės supiltos į fasuotes, kurias galima sandariai uždaryti;

17.7. oficialusis ar įgaliotasis bandinių ėmėjas iš saugotinos veislės sėklinių bulvių siuntos fasuotės paėmė bandinį pagal tarnybos direktoriaus patvirtintą sėklinių bulvių bandinių ėmimo metodiką;

17.8. sėklinių bulvių siuntos fasuotė paženklinta tiekėjo etikete, kuri atitinka šio aprašo 6 priedo 1.4 punkto nuostatas;

17.9. sėklinių bulvių kokybės tyrimai atlikti oficialiojoje ar įgaliotojoje laboratorijoje;

17.10. sėklinės bulvės išaugintos kilmės rajone. Tarnyba informuoja Europos Komisiją ir kitas ES valstybes apie patvirtintus kilmės rajonus;

Pastaba. Tais atvejais, kai kilmės rajonas yra daugiau nei vienoje ES valstybėje, jis

nustatomas bendru ES valstybių sutarimu;

17.11. sėklinių bulvių veislė palaikoma kilmės rajone;

17.12. prieš kiekvieną auginimo sezoną dauginamosios medžiagos tiekėjai praneša tarnybai apie saugotinos veislės sėklinėms bulvėms auginti naudojamus žemės plotus ir vietą.

18. Tais atvejais, kai saugotinos veislės sėklinės bulvės kilmės rajone negali atitikti sertifikuotoms sėklinėms bulvėms keliamo reikalavimo, nurodyto 17.10 punkte, siekiant išauginti saugotinų veislių sėklines bulves tarnyba gali patvirtinti papildomus rajonus. Tuo tikslu Augalų genų bankas teikia būtiną informaciją tarnybai.

19. Papildomuose rajonuose išaugintas sėklines bulves leidžiama naudoti tik kilmės rajone.

20. Tarnyba privalo pateikti Europos Komisijai ir kitoms ES valstybėms informaciją apie papildomus rajonus, kuriuose leidžiama auginti saugotinų veislių sėklines bulves, nurodytas šio aprašo 18 punkte. Europos Komisija ir kitos ES valstybės per dvidešimt darbo dienų nuo šios informacijos gavimo gali pateikti klausimą svarstyti Žemės ūkio, sodininkystės, daržininkystės ir miškininkystės sėklos bei dauginamosios medžiagos nuolatiniam komitetui (toliau – Nuolatinis komitetas) ir, jei būtina, nustatyti papildomiems rajonams apribojimus ar sąlygas. Tais atvejais, kai Europos Komisija ar kitos ES valstybės nepateikia prašymo klausimą dėl papildomų rajonų nustatymo svarstyti Nuolatiniame komitete, tarnyba gali patvirtinti papildomus saugotinos veislės auginimo rajonus.

V. SĖKLINIŲ PASĖLIŲ REIKALAVIMAI

21. Aprobuotojui apžiūrint sėklinių bulvių ir saugotinos veislės pasėlius, pasėlio savininkas privalo pateikti sėklinių bulvių įsigijimo dokumentus, lauko schemas, duomenis apie priešsėlius, sėjomainas. Jei veislė neįrašyta į Augalų veislių sąrašą, o įrašyta į Bendrąjį katalogą, pasėlio savininkas tarnybai turi pateikti veislės aprašymo, parengto oficialiosios ES valstybės institucijos, atlikusios išskirtinumo, vienodumo ir stabilumo tyrimus, kopiją.

22. Aprobuotojas, atlikdamas saugotinos veislės pasėlių apžiūrą, kontroliuoja atitiktį šio aprašo nuostatoms, ypač sėklinių bulvių veislę, saugotinos veislės pasėlių auginimo vietą ir išaugintos saugotinos veislės sėklinių bulvių kiekius.

23. Sėkliniai pasėliai ir saugotinos veislės pasėliai aprobuojami pagal tarnybos direktoriaus patvirtintas metodikas. Jie turi atitikti šio aprašo 2 priede nurodytas nuostatas.

24. Sėklinius pasėlius ir saugotinos veislės pasėlius galima aprobuoti, jeigu toje pačioje vietoje bulvės nebuvo augintos mažiausiai 4 metus.

25. Sėkliniams pasėliams būtini minimalūs apsauginiai atstumai. Sėklai skirtos bulvės turi būti auginamos ne mažesniu kaip 100 m atstumu nuo kitų bulvių ir kitų bulvinių šeimos augalų pasėlių. Jei viename lauke auginama daugiau nei vienos veislės ir klasės bulvės, būtina tarp jų palikti vieną neužsodintą vagą. Rekomenduojami kaimyniniai augalai: varpiniai javai, grikiai, daugiametės žolės.

26. Saugotinos veislės vegetaciniai bandymai turi būti atlikti, siekiant nustatyti veislės tapatumą ir grynumą.

VI. SĖKLINIŲ BULVIŲ FITOSANITARIJOS REIKALAVIMAI

27. Atrinktieji augalai atrenkami patikrinus, ar nėra užkrėsti bulvių kenksmingaisiais organizmais, išvardytais šio aprašo 13.3 punkte ir 5 priede.

28. Meristeminių audinių kultūra (MAK) gaunama iš atrinktojo augalo sertifikuotoje laboratorijoje, kurioje neauginami kiti augalai, galintys būti bulvių ligų pernešėjai.

29. Superelitiniai bulvių mikroaugalai (m_0) gali būti tiriami dėl virusinių ligų ir vėliau dauginami laboratorijoje *in vitro* metodu ir laikomi taip, kad būtų išvengta audinių kaliaus susidarymo, apvytimo ar užkrėtimo bulvėms kenksmingais organizmais, išvardytais šio aprašo 13.3 punkte ir 5 priede.

30. Išauginti *in vitro* bulvių mikroaugalai (m_0) toliau auginami izoliuotomis sąlygomis šiltnamyje, atskirai nuo kitų augalų, gautų iš nemeristeminių audinių. Auginimo substratas turi būti neužkrėstas auksiniu bulviniu nematodu (*Globodera rostochiensis*) ir blyškiuoju bulviniu nematodu (*G. pallida*). Saugant pasodintus bulvių mikroaugalus (m_0), tai yra bulvių augalų (m_1) pasėlį nuo užkrėtimo, turi būti naudojamos fitosanitarijos priemonės (dėvimi apsauginiai drabužiai, keičiama ir dezinfekuojama avalynė, naudojamas bulvėms kenksmingais organizmais neužkrėstas vanduo). Sėklinės m_1 klasės bulvės neturi būti užsikrėtusios bulvėms kenksmingais organizmais, išvardytais šio aprašo 13.3 punkte ir 5 priede.

31. Superelitiniai bulvių gumbai (m_2), elitinės ir sertifikuotos sėklinės bulvės auginamos tokiomis sąlygomis, kad būtų sumažinta užsikrėtimo rizika virusais, kuriuos perneša amarai (įskaitant tinkamu laiku purškimą insekticidais, ankstyvąjį bulvienojų naikinimą). Turi būti imtasi fitosanitarijos priemonių, mažinančių galimybes išplisti kontaktiniu būdu ir dirvožemiu plintančioms ligoms. Kenksmingųjų organizmų kontrolei turi būti naudojami augalų apsaugos produktai, parenkami saugūs izoliaciniai atstumai nuo kitų bulvių pasėlių, atsižvelgiant į kraštovaizdžio reljefą, kitus gamtinius riboženklius, trukdančius amarams plisti.

32. Superelitiniai bulvių gumbai (m_2), elitinės ir sertifikuotos sėklinės bulvės tikrinamos dėl šio aprašo 5 priede nurodytų virusų, kurių kiekis neturi viršyti šio aprašo 4 priede nustatytų reikalavimų. Sėklinės bulvės turi būti neužsikrėtusios šio aprašo 13.3 punkte išvardytais bulvėms kenksmingais organizmais.

33. Sėklinių bulvių bandiniai imami ir stiebagumbių bei pasėlių atitiktis fitosanitarijos reikalavimams įvertinama pagal tarnybos direktoriaus patvirtintas metodikas.

34. Superelitinėms, elitinėms sėklinėms ir kitoms bulvėms auginti įmonė turi turėti atskirą žemės ūkio techniką, kitus įrankius, bulvių rūšiavimo punktus, saugyklas. Superelitinės ir elitinės sėklinės bulvės turi būti auginamos, rūšiuojamos, transportuojamos, sandėliuojamos atskirai nuo kitų bulvių. Sertifikuotos sėklinės ir kitos bulvės turi būti auginamos ir tvarkomos atskirai arba tarp sėklai ir maistui skirtų bulvių auginimo ir atsargų tvarkymo atliekamas valymas ir dezinfekcija. Sandėliai dezinfekuojami, pasėliai, bulvių gumbai apdorojami tik registruotomis augalų apsaugos priemonėmis, laikantis augalų apsaugos priemonių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.

35. Sėklinių bulvių dauginimo dokumentavimo sistema turi būti sutvarkyta taip, kad užtikrintų informacijos apie augalų kilmę ir gamybos apimtį prieinamumą, o sėklos įsigijimo dokumentai saugomi. Taip pat saugomi dokumentai, patvirtinantys šiame apraše nustatytų atlikti tyrimų rezultatus, išduoti kiekvienu dauginimo etapu.

VII. SĖKLINIŲ GUMBŲ KOKYBĖS REIKALAVIMAI

36. Sėklinės bulvės, dėl kurių įrašymo į Augalų veislių sąrašą buvo pateikta ir įregistruota paraiška tarnyboje, turi atitikti sertifikuotai kategorijai šio aprašo 2–4 prieduose nustatytus reikalavimus.

37. Saugotinų veislių sėklinių bulvių tyrimai atliekami siekiant nustatyti, ar minėtosios sėklinės bulvės atitinka sertifikuotoms sėklinėms bulvėms keliamus reikalavimus. Tyrimai atliekami pagal patvirtintus tarptautinius metodus, jei tokių metodų nėra – taikant atitinkamus metodus.

38. Sėklinių bulvių gumbų dydis nustatomas matuokliu. Mažiausias gumbų dydis turi būti toks, kad gumbai nepralįstų pro 25x25 mm dydžio matuoklio kvadratinę skylutę. Jei jie nepralenda pro 35x35 mm dydžio matuoklio kvadratinę skylutę, tai viršutinės ir apatinės ribos didinamos kas 5 mm. Didžiausias siuntos gumbų dydžio skirtumas turi būti toks, kad naudojamų dviejų matuoklių kvadratinių skylučių dydžiai skirtųsi ne daugiau kaip 25 mm.

39. Siuntoje turi būti ne daugiau kaip 3 proc. gumbų, mažesnių už mažiausią dydį, ir ne daugiau kaip 3 proc. – didesnių už didžiausią dydį.

40. Europos Komisijos sprendimu leidžiama papildomai mažinti leistiną Lietuvos

Respublikos teritorijoje užaugintų sėklinių bulvių siuntos gumbų dydžio skirtumą.

41. Superelitiniams bulvių mikroaugalams (m_0) ir minigumbams (m_1) netaikomi šio aprašo 38 punkte nurodyti reikalavimai.

42. Saugotinų veislių sėklinėms bulvėms gali būti netaikomi šio aprašo 38–40 punktuose nurodyti reikalavimai.

43. Mikrodauginimo metodais užaugintoms ir šiame apraše nustatytų dydžio reikalavimų neatitinkančioms sėklinėms bulvėms, Europos Komisijos sprendimu, gali būti nustatoma:

43.1. nuo konkrečių šio aprašo nuostatų nukrypti leidžiančios nuostatos;

43.2. šioms sėklinėms bulvėms taikomi reikalavimai;

43.3. šioms sėklinėms bulvėms taikomos nuorodos.

44. Mažiausias sėklinėms bulvėms leistinas žemėtumo, mechaninių pažeidimų, ligų ir kenkėjų pažeidimo procentas pateikiamas šio aprašo 3 priede.

45. Sėklinių bulvių, dėl kurių įrašymo į Augalų veislių sąrašą buvo pateikta ir įregistruota paraiška tarnyboje, bandiniai imami iš vienarūšių siuntų pagal tarnybos direktoriaus patvirtintą sėklinių bulvių bandinių ėmimo metodiką.

46. Vykdant tyrimus, nurodytus šių reikalavimų 37 punkte, sėklinių bulvių bandiniai imami iš vienarūšių siuntų.

47. Sėklinių bulvių gumbų kokybė nustatoma pagal tarnybos direktoriaus patvirtintas metodikas. Asmeniui pageidaujant, vienerius metus leidžiama atlikti kiekvienos sėklinių bulvių veislės, dėl kurios įrašymo į Augalų veislių sąrašą buvo pateikta ir įregistruota paraiška tarnyboje, bandymus, siekiant surinkti informaciją apie jos ūkinį vertingumą. Tokiems bandymams pasėti leidžiamas sėklinių bulvių kiekis turi neviršyti 0,1 proc. kasmet Lietuvos Respublikoje sunaudojamo sėklinių bulvių kiekio. Jeigu tokio kiekio nepakanka užsodinti 10 ha plotui, leidžiama sėklinių bulvių kiekį padidinti.

VIII. SĖKLINIŲ BULVIŲ TIEKIMAS RINKAI

48. Tiekiamos rinkai superelitinės, elitinės ir sertifikuotos sėklinės bulvės ir saugotinų veislių sėklinės bulvės turi būti sertifikuotos ir veislės įrašytos į Augalų veislių sąrašą ar Bendrąjį katalogą ir atitikti šio aprašo 2–4 prieduose nurodytus reikalavimus. Sėklinės bulvės, kurios neatitiko šio aprašo 3 priede nurodytų rinkos reikalavimų, gali būti rūšiuojamos. Po rūšiavimo atliekamas oficialus gumbų kokybės tyrimas.

49. Sėklinės bulvės ruošiamos ir laikomos vienarūšėmis siuntomis.

50. Siuntos dydis neribojamas.

51. Sėklinės bulvės ir sertifikuotos saugotinų veislių sėklinės bulvės tiekiamos rinkai uždarytose ir užsandarintose fasuotėse arba konteineriuose ir turi šio aprašo 13.5–13.7 punktuose numatytą uždarymo įtaisą ir žymenis. Fasuotes ženklina tarnyba, o saugotinų veislių sėklos pakuotes ženklina tiekėjas. Fasuotės turi būti naujos, konteineriai švarūs.

52. Draudžiama tiekti rinkai sėklinių bulvių, kurios yra apdorotos dygimo inhibitoriais.

53. Žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka ir laikotarpiu tiekėjams leidžiama tiekti rinkai:

53.1. nedidelį sėklinių bulvių kiekį moksliniais tikslais ar selekciniam darbui;

53.2. atitinkamą sėklinių bulvių kiekį kitiems tyrimams ar bandymams, jei jos priklauso veislėms, dėl kurių įrašymo į nacionalinį sąrašą atitinkamoje valstybėje narėje yra pateikta paraiška;

53.3. genetiškai modifikuotai medžiagai toks leidimas gali būti suteiktas tik tuo atveju, jei buvo imtasi visų tinkamų priemonių, siekiant išvengti neigiamo poveikio žmonių sveikatai ir aplinkai.

54. Priežastys, dėl kurių gali būti suteikiami šio aprašo 53.2 punkte numatyti leidimai, nuostatos dėl fasuočių žymėjimo, kiekiai ir sąlygos, kuriomis vadovaujantis gali būti suteikti tokie leidimai, nustatomos vadovaujantis Europos Komisijos sprendimu.

55. Siekiant panaikinti ES atsirandančius laikinus bendro pobūdžio elitinių ar sertifikuotų sėklinių bulvių tiekimo rinkai sunkumus, kurių kitaip negalima įveikti, vadovaujantis Europos Komisijos sprendimu gali būti nuspręsta, kad tam tikrą laikotarpį ES valstybė leidžia tiekti rinkai sėklinių bulvių, priklausančių kategorijai, kuriai keliami ne tokie griežti reikalavimai, arba veislėms, kurios nėra įrašytos į Bendrąjį katalogą ar valstybių narių nacionalinius veislių katalogus, kiekiais, reikalingais tiekimo rinkai sunkumams įveikti.

56. Konkrečios kategorijos sėklinės bulvės ženklinamos tai kategorijai nustatyta oficialiąja etikete-augalo pasu (šio aprašo 6 priedas). Sėklinės bulvės, priklausančios veislei, dėl kurios ES valstybėje buvo pateikta paraiška įrašyti ją į Augalų veislių sąrašą, ženklinamos oranžinės spalvos etikete-augalo pasu. Etiketėje-augalo pase nurodoma, kad atitinkamos sėklinės bulvės priklauso kategorijai, kuriai keliami ne tokie griežti reikalavimai.

57. Tiekiant rinkai daugiau kaip 2 kg sėklinių bulvių, importuotų iš ne Europos Sąjungos valstybių, etiketėje-augalo pase turi būti pateikta ši informacija:

57.1. rūšis;

57.2. veislė;

57.3. kategorija;

57.4. išauginimo šalis ir institucija, atsakinga už sėklinių bulvių sertifikavimą;

57.5. šalis siuntėja;

57.6. importuotojas;

57.7. sėklinių bulvių kiekis.

58. Tarnyba kontroliuoja sėklines bulves rinkoje, siekdama nustatyti, ar jos tiekėjai laikosi šio aprašo nuostatų.

59. Lietuvos Respublikos teritorijoje nustačius bulvių sveikatingumo zonas, jose išaugintoms sėklinėms bulvėms sertifikuoti gali būti taikomi papildomi ar griežtesni reikalavimai, negu nurodyta šio aprašo 2–4 prieduose.

60. Saugotinos veislės sėklines bulves leidžiama tiekti rinkai, jei laikomasi šių reikalavimų:

60.1. išaugintos kilmės rajone ar patvirtintuose papildomuose rajonuose;

Pastaba. Išaugintas saugotinų veislių sėklines bulves patvirtintuose papildomuose rajonuose leidžiama naudoti tik kilmės rajone, išskyrus atvejus, nurodytus šio aprašo 60.3 punkte;

60.2. tiekiamos rinkai kilmės rajone;

60.3. saugotinų veislių sėklines bulves leidžiama tiekti rinkai Lietuvos Respublikos teritorijoje patvirtintuose papildomuose rajonuose tais atvejais, jei papildomuose rajonuose yra panašios kilmės rajonui natūralios ar pusiau natūralios tos veislės buveinės.

61. Patvirtintuose kilmės rajonuose tarnyba turi užtikrinti, kad kilmės rajone būtų paliktas sėklinių bulvių kiekis, nurodytas šio aprašo 62 punkte, siekiant išsaugoti saugotiną veislę kilmės rajone.

62. Tarnyba kontroliuoja, kad tiekiamos rinkai kiekvienos saugotinos veislės sėklinės bulvės neturi viršyti 0,3 proc. sėklinių bulvių kiekio, išauginto per vieną auginimo sezoną Lietuvos Respublikoje, arba sėklinių bulvių kiekio, kurio reikia apsodinti 100 ha, pasirenkant dydį, kuris yra didesnis. Tais atvejais, kai viršijamas sėklos kiekis, nurodytas šiame punkte, tarnyba nustato kiekvienam tiekėjui leidžiamus tiekti rinkai vegetacijos sezono metu saugotinos veislės sėklos kiekius.

63. Tiekiamas rinkai bendras saugotinos veislės sėklinių bulvių kiekis neturi viršyti 10 proc. sėklinių bulvių kiekio, sunaudojamo Lietuvos Respublikoje.

64. Tais atvejais, kai sėklinių bulvių kiekio, nurodyto šių reikalavimų 63 punkte, neužtenka apsėti 100 ha, didžiausią sėklinių bulvių, kiekvienais metais naudojamų Lietuvos Respublikoje, kiekį galima padidinti iki tokio kiekio, kurio reikia apsėti 100 ha.

65. Tarnyba, Europos Komisijai ar kitoms ES valstybėms paprašius, informuoja apie saugotinos veislės sėklinių bulvių kiekius, tiekiamus rinkai Lietuvos Respublikoje.

66. Sėklinėms bulvėms, kurios tiekiamos rinkai tik pagal šio aprašo nuostatas,

privalomai ar savo nuožiūra neturi būti taikomi jokie kiti tiekimo rinkai apribojimai dėl jų savybių, tyrimo reikalavimų, žymėjimo ir uždarymo, negu nustatyta šiame apraše ar kituose reikalavimuose.

67. Tiekti rinkai galutiniam vartotojui skirtais nedideliais kiekiais gali būti taikomos nuostatos, leidžiančios nukrypti nuo šio aprašo 51 punkto, dėl sėklos fasavimo, uždarymo ir žymėjimo.

IX. SĖKLINIŲ BULVIŲ LAIKYMO IR TRANSPORTAVIMO REIKALAVIMAI

68. Sėklinės bulvės laikomos specializuotose bulvių saugyklose. Saugykloje būtina ventiliavimo sistema, pastovus temperatūros režimas (rekomenduojama temperatūra ne mažesnė kaip +2 ^{0}C, santykinis oro drėgnis ne didesnis kaip 90 proc.).

69. Esant teigiamai oro temperatūrai, sėklinės bulvės gabenamos įvairiomis transporto priemonėmis. Oro temperatūrai nukritus žemiau 0^{0}C, bulvės gabenamos specialiomis, papildomai apšildomomis arba termoizoliacinėmis transporto priemonėmis. Prie kiekvienos siuntos turi būti patogus priėjimas.

X. BENDRIJOS PALYGINAMIEJI BANDYMAI

70. Siekiant šiame apraše tobulesnių nuostatų, išskyrus susijusias su augalų sveikatingumu, alternatyvų, gali būti nuspręsta organizuoti laikinus eksperimentus, atliekamus nurodytomis sąlygomis ES lygiu pagal Europos Komisijos sprendimą. Tokius eksperimentus atliekanti ES valstybė gali būti atleista nuo kai kurių šiame apraše numatytų įsipareigojimų. Šio atleidimo mastas apibrėžiamas remiantis tomis nuostatomis, kurioms jis taikomas. Eksperimentai gali trukti ne ilgiau kaip septynerius metus.

71. Bendrijos palyginamieji bandymai gali būti atliekami ES sėklinių bulvių bandiniams, skirtiems vegetaciniams bandymams, kurių tikslas – sertifikavimo metodų suderinimas ir patikrinimas, ar sėklinės bulvės atitinka joms keliamus veislės tapatumo ar grynumo reikalavimus. Gali būti atliekami šie Bendrijos palyginamieji bandymai:

71.1. ne ES valstybėse narėse nuimtų sėklinių bulvių;

71.2. ekologinei žemdirbystei tinkančių sėklinių bulvių;

71.3. sėklinių bulvių, tiekiamų rinkai dėl apsaugos vietoje ir subalansuoto genetinių išteklių naudojimo.

72. Europos Komisija imasi būtinų priemonių palyginamiesiems bandymams atlikti. Nuolatiniam komitetui Europos Komisija praneša apie technines priemones dėl bandymų atlikimo ir jų rezultatus. Kilus augalų sveikatos problemoms, Europos Komisija apie tai praneša Augalų sveikatos nuolatiniam komitetui.

73. Bandymai, kuriems gali būti daromas Bendrijos finansinis įnašas, ir išsamios finansinio įnašo darymo taisyklės nustatomos remiantis Europos Komisijos sprendimu.

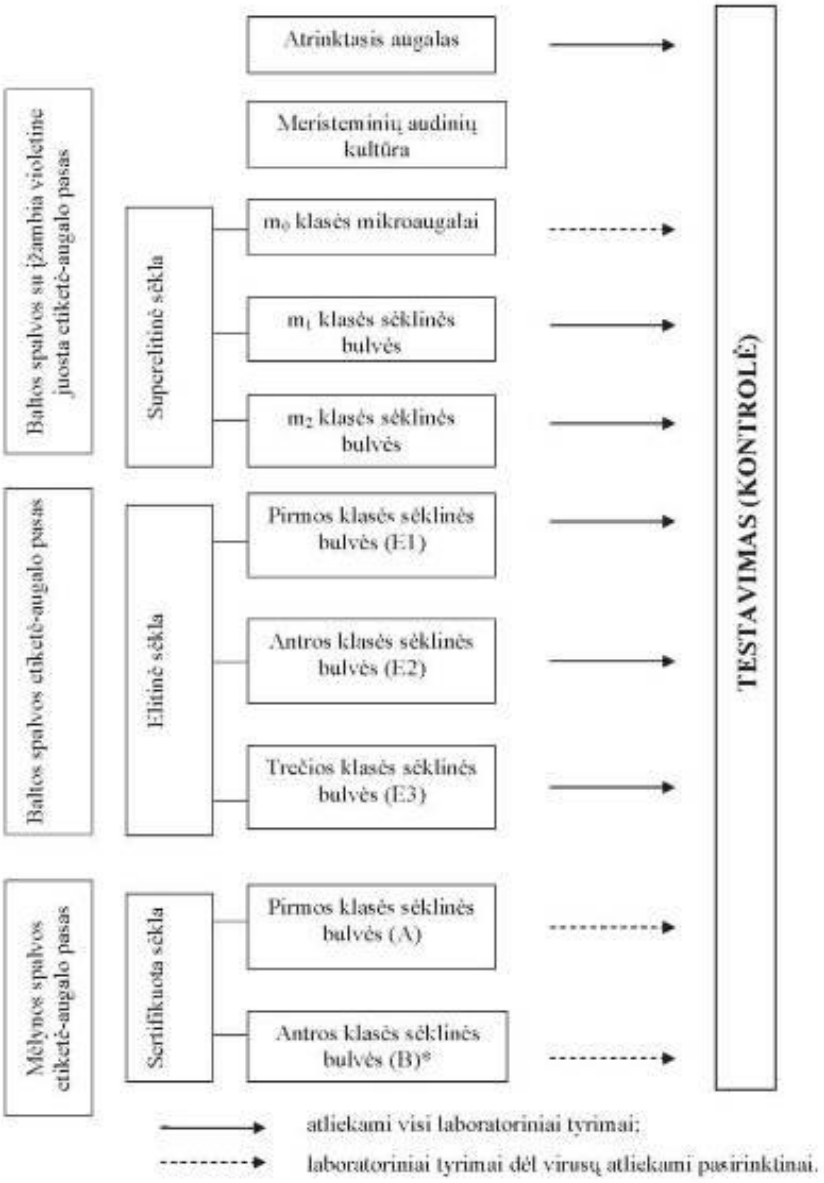
74. Šio aprašo 70 punkte numatytus bandymus gali atlikti tik valstybės institucijos arba valstybės įgalioti juridiniai asmenys.

75. Europos Komisija gali visiškai ar iš dalies uždrausti prekiauti sėklinėmis bulvėmis, nukastomis konkrečioje ES teritorijoje, jeigu toje teritorijoje nukastų ir viename ar keliuose Bendrijos bandomuosiuose laukuose augintų elitinių sėklinių bulvių ar sertifikuotų sėklinių bulvių oficialiai paimtų mėginių progenas trejus metus iš eilės pastebimai neatitinka būtiniausių reikalavimų, nustatytų šio aprašo 4 priede.

_____

Privalomųjų rinkai tiekiamų
sėklinių bulvių reikalavimų aprašo
1 priedas
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2010 m. liepos 20 d. įsakymo Nr. 3D-678
redakcija)

SĖKLINIŲ BULVIŲ DAUGINIMO ETAPAI

Privalomųjų rinkai tiekiamų
sėklinių bulvių reikalavimų aprašo
2 priedas
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2010 m. liepos 20 d. įsakymo Nr. 3D-678
redakcija)

SĖKLINIŲ BULVIŲ PASĖLIŲ MINIMALŪS REIKALAVIMAI

1. Pasėlių aprobavimo metu atliekant augalų patikrinimą superelitinės sėklinės bulvės turi atitikti šiuos reikalavimus:

1.1. juodąja kojele pažeistų m_1 klasės augalų skaičius turi neviršyti 0 proc.;

1.2. juodąja kojele pažeistų m_2 klasės augalų skaičius turi neviršyti 0,01 proc.;

1.3. netipiškų veislei ir kitų veislių m_1 klasės augalų skaičius turi neviršyti 0 proc.;

1.4. netipiškų veislei ir kitų veislių m_2 klasės augalų skaičius turi neviršyti 0,01 proc.;

1.5. m_1 klasės augalų, pasižyminčių virusinės infekcijos simptomais, skaičius turi neviršyti 0 proc.;

1.6. m_2 klasės augalų, pasižyminčių virusinės infekcijos simptomais, skaičius turi neviršyti 0,1 proc.

2. Pasėlių aprobavimo metu atliekant augalų patikrinimą elitinės sėklinės bulvės turi atitikti šiuos reikalavimus:

2.1. juodąja kojele pažeistų E1–E3 klasių augalų skaičius turi neviršyti 2 proc.;

2.2. netipiškų veislei ir kitų veislių E1–E3 klasių augalų skaičius turi neviršyti 0,25 proc.;

2.3. E1 klasės augalų, pasižyminčių virusinės infekcijos simptomais, skaičius turi neviršyti 0,4 proc.;

2.4. E2 ir E3 klasių augalų, pasižyminčių virusinės infekcijos simptomais, skaičius turi neviršyti 0,8 proc.

3. Pasėlių aprobavimo metu atliekant augalų patikrinimą sertifikuotos sėklinės bulvės turi atitikti šiuos reikalavimus:

3.1. juodąja kojele pažeistų A ir B klasių augalų skaičius turi neviršyti 4 proc.;

3.2. netipiškų veislei ir kitų veislių A ir B klasių augalų skaičius turi neviršyti 0,5 proc.;

3.3. A klasės augalų, pasižyminčių virusinės infekcijos simptomais, skaičius turi neviršyti 2 proc.;

3.4. B klasės augalų, pasižyminčių virusinės infekcijos simptomais, skaičius turi neviršyti 10 proc.

_____

Privalomųjų rinkai tiekiamų
sėklinių bulvių reikalavimų aprašo
3 priedas
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2010 m. liepos 20 d. įsakymo Nr. 3D-678
redakcija)

SĖKLINIŲ BULVIŲ GUMBŲ MINIMALŪS REIKALAVIMAI

1. Leistini nukrypimai dėl sėklinių bulvių žemėtumo, pažeidimų ir ligų:

1.1. žemėtumas ir pašalinės medžiagos: superelitinėms m_1–m_2 klasių sėklinėms bulvėms – 1 proc., elitinėms E1–E3 klasių ir sertifikuotoms A ir B klasių sėklinėms bulvėms – 2 proc. svorio;

1.2. sausasis ir šlapiasis puvinys, išskyrus atvejus, kai jo sukėlėjas yra bulvinis raupis (Synchytrium endobioticum), bulvių žiedinis puvinys (Clavibacter michiganensis subsp. sepedonicus), bulvių rudasis puvinys (Ralstonia solanacearum): superelitinėms m_1 klasės sėklinėms bulvėms – 0 proc., m_2 klasės sėklinėms bulvėms – 0,2 proc., elitinėms E1–E3 klasių ir sertifikuotoms A ir B klasių sėklinėms bulvėms – 1 proc. svorio;

1.3. paprastosios raupl̃s (Streptomyces scabies): gumbai, kurių daugiau negu vienas trečdalis paviršiaus pažeistas: visų kategorijų sėklinėms bulvėms – 5 proc. svorio;

1.4. rizoktoniozė: superelitinėms m_1 klasės sėklinėms bulvėms – 0 proc., m_2 klasės sėklinių bulvių – 1 proc. gumbams, kurių daugiau negu 1 proc. paviršiaus pažeistas, elitinėms E1–E3 klasių ir sertifikuotoms A ir B klasių sėklinėms bulvėms – 5 proc. svorio;

1.5. išoriniai pakitimai, pvz., deformacijos, pažeidimai, įtrūkimai: visų kategorijų sėklinėms bulvėms – 3 proc. svorio;

1.6. maras (Phytophthora infestans): superelitinėms m_1 klasės sėklinėms bulvėms – 0 proc., m_2 klasės sėklinėms bulvėms – 0,1 proc., elitinėms E1–E3 klasių ir sertifikuotoms A ir B klasių sėklinėms bulvėms – 1 proc. svorio;

1.7. piktosios (dulkingosios) raupl̃s (Spongospora subterranea): superelitinėms m_1 klasės sėklinėms bulvėms – 0 proc., m_2 klasės sėklinių bulvių – 1 proc. gumbams, kurių daugiau negu 10 proc. paviršiaus pažeista, elitinėms E1 ir E3 klasių ir sertifikuotoms A ir B klasių sėklinėms bulvėms – 3 proc. svorio.

2. Bendras leistinas nuokrypis nuo šio priedo 1.2–1.4 punktų – 6 proc. svorio.

_____

Privalomųjų rinkai tiekiamų
sėklinių bulvių reikalavimų aprašo
4 priedas
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2010 m. liepos 20 d. įsakymo Nr. 3D-678
redakcija)

SĖKLINIŲ BULVIŲ AUGALŲ PALIKUONIŲ (TIESIOGINIO PROGENO) MINIMALŪS REIKALAVIMAI

1. Sėklinių bulvių augalų palikuonių, netipiškų veislei ir kitų veislių augalų skaičius turi neviršyti:

1.1. superelitinių m_0 ir m_1 klasės – 0 proc.;

1.2. superelitinių m_2 klasės – 0,01 proc.;

1.3. elitinių E1–E3 klasių – 0,25 proc.;

1.4. sertifikuotų A ir B klasių – 0,5 proc.

2. Sėklinių bulvių augalų palikuonių, užsikrėtusių šio aprašo 5 priede nurodytais virusais, skaičius turi neviršyti:

2.1. superelitinių m_0 ir m_1 klasės – 0 proc.,

2.2. superelitinių m_2 klasės, užsikrėtusių PVA, PVM, PVX, PVY, PVS ir PLRV – 0,5 proc.;

2.3. elitinių E1–E3 klasių, užsikrėtusių PVA, PVM, PVX, PVY, PVS ir PLRV – 4 proc.;

2.4. sertifikuotų A ir B klasių, užsikrėtusių PVA, PVM, PVY, PLRV, PVS + PVX, PVA + PVX, PVY + PVX – 10 proc.

Sertifikuotų B klasės bulvių augalų palikuonys tiriami išimtiniais atvejais (esant augintojo prašymui ar įtarus virusinę infekciją).

Jei sertifikuotų bulvių augalų palikuonys dėl virusų netiriami, pastarosios bulvės sertifikuojamos remiantis aprobavimo metu atliktais tyrimais dėl virusinės infekcijos.

3. Leistini nuokrypiai taikomi tik tuo atveju, jei virusines ligas sukelia Europoje paplitę virusai ir yra Europos Komisijos sprendimas.

_____

Privalomųjų rinkai tiekiamų
sėklinių bulvių reikalavimų aprašo
5 priedas
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2010 m. liepos 20 d. įsakymo Nr. 3D-678
redakcija)

BULVĖMS KENKSMINGŲ ORGANIZMŲ PLITIMAS

Kenksmingieji organizmai	Plitimo būdai
Virusai:	
Bulvių A potyvirusas (Potato A potyvirus (PVA)	Amarai
Bulvių M karlavirusas (Potato M carlavirus (PVM)	Amarai
Bulvių S karlavirusas (Potato S carlavirus (PVS)	Amarai, kontaktinis**
Bulvių X poteksvirusas (Potato X potexvirus (PVX)	Kontaktinis
Bulvių Y potyvirusas (Potato Y potyvirus (PVY)	Amarai
Bulvių lapų susisukimo polerovirusas (Potato leafroll polerovirus (PLRV)	Amarai
Liucernos mozaikos alfamovirusas (Alfalfa mosaic alfamovirus (AMV)	Amarai
Agurkų mozaikos kukumovirusas (Cucumber mosaic cucumovirus (CMV)	Amarai
Bulvių aukubinės mozaikos poteksvirusas (Potato aucuba mosaic potexvirus (PAMV)	Amarai
Bulvių mop-top pomovirusas (Potato mop-top pomovirus (PMTV)	Spongospora subterranea
Bulvių V potyvirusas (Potato V potyvirus (PVV)	Amarai
Tabako mozaikos tobamovirusas (Tobacco mosaic tobamovirus (TMV)	Kontaktinis
Tabako nekrozės nekrovirusas (Tobacco necrosis necrovirus (TNV)	Olpidium brassicae
Tabako garbanotosios dryžligės tobravirusas (Tobacco rattle tobravirus (TRV)	Nematodai (įvairūs kenksmingieji organizmai Paratrichodorus ir Trichodorus spp.)
Pomidorų juodųjų žiedų nepovirusas (Tomato black ring nepovirus (TBRV)	Nematodai (Longidorus elongatus, L. attenuatus)
Pomidorų mozaikos tobamovirusas (Tomato mosaic tobamovirus (ToMV)	Kontaktinis
Pomidorų dėmėtojo vytulio tospovirusas (Tomato	Tripsai

Kenksmingieji organizmai	Plitimo būdai
spotted wilt tospovirus (TSWV)	

** Sąlyčio būdas, kai tiesiogiai liečiamasi su augalais arba žemės ūkio mašinomis.

Privalomųjų rinkai tiekiamų
sėklinių bulvių reikalavimų aprašo
6 priedas
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2010 m. liepos 20 d. įsakymo Nr. 3D-678
redakcija)

ETIKETĖS-AUGALO PASO REIKALAVIMAI

1. Superelitinių, elitinių ir sertifikuotų sėklinių bulvių fasuočių etiketės turi būti nenaudotos, ne mažesnės kaip 110x67 mm dydžio. Jose turi būti tokia informacija:

1.1. superelitinių sėklinių bulvių:

1.1.1. ženklinančios institucijos nuoroda VAT–LT;

1.1.2. augalo rūšis;

1.1.3. veislė;

1.1.4. siuntos numeris;

1.1.5. žodžiai „superelitinės sėklinės bulvės“;

1.1.6. ženklinimo data (metai, mėnuo);

1.1.7. žodžiai „EC – augalo pasas/EC – plant passport“;

1.1.8. registracijos Fitosanitariniame registre numeris;

1.2. elitinių ir sertifikuotų sėklinių bulvių:

1.2.1. „EB taisyklės ir standartai / EC rules and standarts“;

1.2.2. VAT – LT;

1.2.3. augalo rūšis;

1.2.4. veislė;

1.2.5. siuntos numeris;

1.2.6. kategorija / klasė;

1.2.7. dydis (mm);

1.2.8. ženklinimo data (metai ir mėnuo);

1.2.9. išauginimo šalis;

1.2.10. deklaruojamas neto svoris;

1.2.11. „EC – augalo pasas/EC – plant passport“;

1.2.12. registracijos Fitosanitariniame registre numeris;

1.3. ant tiekiamų rinkai sėklinių bulvių, dėl kurių įtraukimo į Augalų veislių sąrašą buvo pateikta ir įregistruota paraiška tarnyboje, fasuočių tvirtinama oranžinės spalvos etiketė, kurioje turi būti pateikta informacija:

1.3.1. nuoroda VAT – LT;

1.3.2. siuntos numeris;

1.3.3. ženklinimo data (metai, mėnuo);

1.3.4. augalo rūšis;

1.3.5. veislės pavadinimas ir paraiškos numeris (tiekėjo pateiktos ir tarnyboje įregistruotos paraiškos numeris);

1.3.6. nuoroda „oficialiai dar neįtraukta veislė“;

1.3.7. nuoroda „tik tyrimams ir bandymams“;

1.3.8. jeigu veislė genetiškai modifikuota, žodžiai „genetiškai modifikuota veislė“;

1.3.9. sėklinių bulvių dydis;

1.3.10. deklaruojamas neto ar bruto svoris;

1.3.11. jei bulvės yra chemiškai apdorotos, nurodoma apdorojimo medžiaga ir apytikris grynojo svorio ir bendro svorio santykis;

1.4. saugotinos veislės sėklinių bulvių fasuotės ar konteineriai turi turėti tiekėjo etiketę, atspausdintą užrašą ar spaudą, kuriame turi būti nurodyta:

1.4.1. žodžiai „EB taisyklės ir standartai“;

1.4.2. asmens, atsakingo už etikečių ar jo tapatybės ženklo pritvirtinimą, pavardė ir adresas;

1.4.3. ženklinimo data (metai);

1.4.4. augalo rūšis;

1.4.5. saugotinos veislės pavadinimas;

1.4.6. žodžiai „saugotina veislė“;

1.4.7. kilmės rajonas;

1.4.8. jei saugotinos veislės sėklinių bulvių išauginimo rajonas nesutampa su kilmės rajonu, pateikia nuoroda į rajoną, kuriame išaugintos sėklinės bulvės;

1.4.9. siuntos identifikavimo numeris, kurį suteikia asmuo, atsakingas už etikečių pritvirtinimą;

1.4.10. deklaruojamas neto arba bruto svoris;

1.4.11. jei bulvės yra chemiškai apdorotos, nurodoma apdorojimo medžiaga ar priedas ir apytikris grynojo svorio ir bendro svorio santykis.

2. Etiketės spalva priklauso nuo sėklinių bulvių kategorijos:

2.1. superelitinių m_1 ir m_2 klasių bulvių – balta su violetine 5 mm pločio įžambia juosta nuo kairiojo į dešinį apatinį kampą;

2.2. elitinių E1, E2 ir E3 klasių bulvių – balta;

2.3. sertifikuotų A ir B klasių bulvių – mėlyna.

3. Sėklinių bulvių siuntai suteikiamas numeris, kuriame žymimi:

3.1. pasėlio aprobavimo metai (dviženklis skaičius);

3.2. apskrities (auginimo vietovės) pavadinimas (santrumpa);

3.3. tiekėjo registracijos numeris;

3.4. sėklinių bulvių siuntos eilės numeris;

3.5. lauko Nr.;

3.6. šalies kodas (LT).

_____

Privalomųjų rinkai tiekiamų
sėklinių bulvių reikalavimų aprašo
7 priedas
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2010 m. liepos 20 d. įsakymo Nr. 3D-678
redakcija)

(Sėklinių bulvių etiketės-augalo paso forma)

SĖKLINIŲ BULVIŲ ETIKETĖ-AUGALO PASAS

VAT - LT
EB taisyklės ir standartai / EC rules and standarts

Nr.

Augalo rūšis **SĖKLINĖS BULVĖS**
Species ***Solanum tuberosum***

Veislė
Variety

Siuntos Nr.
Ref. No.

Kategorija / klasė
Category / grade

Dydis (mm)
Size

Ženklinimo data
Month and year of sealing

Išauginimo šalis
Country of production

Deklaruojamas neto svoris
Declared net weight

Papildoma informacija
Additional informatikon

EB–augalo pasas / EC-Plant passport

Registracijos Fitosanitariniame registre numeris / Registration number
Nr.

ZP

RP

